

การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน
ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน
กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

Development and Problem Solving of Community by Community Based Tourism

Management : A case study of Bangnamping Floating

Market, Prapradeng District, Samutprakarn

จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีการศึกษา 2549

ชื่อเรื่อง การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน
กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

ผู้วิจัย นางสาวจริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล

สถาบัน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีที่พิมพ์ 2551

สถานที่พิมพ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จำนวนหน้างานวิจัย 185 หน้า

คำสำคัญ การพัฒนาชุมชน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผสมผสานกับการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลจากเอกสาร ตำราต่างๆ ประกอบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ การสำรวจพื้นที่และการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานผู้จำหน่ายสินค้าและนักท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เพื่อประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลรวมกับการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเรื่องผลผลิตไม่มีที่จำหน่าย สินค้าราคาตกต่ำ และหลังจากมีแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งแล้ว สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางเกษตรได้ เพราะมีการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และผลการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งเสริมให้การพัฒนาประสบความสำเร็จพบว่า ปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ของภาครัฐ ที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นนั้น ทำให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และปัจจัยภายในของแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนา คือ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมีเอกลักษณ์ทางท้องถิ่น เพราะเป็นพื้นที่สวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท้องร่อง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี 2520 และการมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา และเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการคือดำรงตำแหน่ง

นายกอบต. นั้น สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถขยายผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนาด้านคมนาคม สาธารณูปโภคต่างๆ การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น และผู้จำหน่ายสินค้าในตลาดน้ำส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเป็นผู้มีอัธยาศัยดี มีน้ำใจ พุดคุยตอบคำถามนักท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ จนเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว จึงกล่าวได้ว่าผู้จำหน่ายสินค้านอกจากขายสินค้าแล้วยังเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ที่ดีให้แก่แหล่งท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

ในส่วนของการบริหารจัดการเพื่อบรรลุตามองค์ประกอบ 4 ด้านของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน อันได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านพื้นที่ท่องเที่ยว (2) องค์ประกอบด้านการจัดการ (3) องค์ประกอบด้านกิจกรรม กระบวนการ (4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม พบว่าทำได้ดีในหลายด้าน โดยด้านที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม คือ การส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาตลาดน้ำและการประเมินผลร่วมกันระหว่างองค์กรและผู้จำหน่ายสินค้า เพื่อสร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างครบวงจรแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม และเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

คำนำ

รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

(Development and Problem Solving of Community by Community Based Tourism Management : A case study of Bangnamping Floating Market, Prapradeng District, Samutprakarn) ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2550

ขอขอบพระคุณนายสำเนาวิ รัศมิทัต นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งและทีมงาน คุณสุธาสิณี ชัยเขื่อนขันธุ์ ผู้จัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง และผู้จำหน่ายสินค้าตลาดน้ำบางน้ำผึ้งทุกท่าน ที่ให้การต้อนรับผู้วิจัยด้วยความอบอุ่น พร้อมทั้งให้โอกาสในการพูดคุย สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาด้วยดีมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล